



Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

24 септември 2020 година *

„Преюдициално запитване — Равно третиране в областта на заетостта и професиите — Директиви 2000/78/ЕО и 2006/54/ЕО — Приложно поле — Забрана на непряката дискриминация, основана на възраст или на пол — Оправдаване — Национално законодателство, което предвижда удържане на определена сума от пенсиите, изплащани пряко на техните получатели от предприятия, в които държавата има мажоритарно участие, и премахване на индексацията на размера на пенсиите — Членове 16, 17, 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Приложимост — Дискриминация, основана на имотно състояние — Накърняване на свободата на договаряне — Нарушение на правото на собственост — Член 47 от Хартата на основните права — Право на ефективни правни средства за защита“

По дело C-223/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landesgericht Wiener Neustadt (Окръжен съд Винер Нойщад, Австрия) с акт от 11 март 2019 г., постъпил в Съда на 13 март 2019 г., в рамките на производство по дело

YS

срещу

NK AG,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: A. Prechal, председател на състава, L. S. Rossi, J. Malenovský, F. Biltgen (докладчик) и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: D. Dittert, началник-отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 януари 2020 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за YS, от M. Breunig, Rechtsanwalt, и J. Hanreich, Prozessbevollmächtigter,
- за NK, от C. Egermann, Rechtsanwalt,

* Език на производството: немски.

- за австрийското правителство, от J. Schmoll, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от C. Valero, B.-R. Killmann и B. Bertelmann, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 7 май 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2000 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7), на Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 година за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (ОВ L 204, 2006 г., стр. 23; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 262) и на членове 16, 17, 20, 21 и 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между YS и NK AG относно удържането на определена сума от професионалната пенсия, пряко изплащана от NK AG на YS, както и премахването на договорно уговорената индексация на тази пенсия за 2018 г.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 79/7/ЕИО

- 3 Съгласно член 3, параграф 1, буква а) от Директива 79/7/ЕИО на Съвета от 19 декември 1978 година относно постепенното прилагане на принципа на равното третиране на мъжете и жените в сферата на социалното осигуряване (ОВ L 6, 1979 г., стр. 24; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 192) тази директива се прилага към законно установените схеми, които осигуряват закрила по-специално срещу риска „старост“.

Директива 2000/78

- 4 Съгласно член 1 от Директива 2000/78 целта ѝ е да регламентира основната рамка за борба с дискриминацията, основана на религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация по отношение на заетостта и упражняването на занятие, с оглед прилагането в държавите членки на принципа за равно третиране.
- 5 Член 2, параграфи 1 и 2 от тази директива предвижда:

„1. За целите на настоящата директива, „принципът за равно третиране“ означава, че няма да има пряка или непряка дискриминация въз основа, на който и да е от признаците, посочени в член 1.

2. За целите на параграф 1:

[...]

б) проява на непряка дискриминация има, когато видимо неутрална разпоредба, критерий или практика биха поставили лицата от определена религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация в сравнение с други лица в неблагоприятно положение, о[с]вен ако:

і) тази разпоредба, критерий или практика е обективно оправдана от законната си цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими [...]"

[...]"

6 Член 3 („Приложно поле“) от посочената директива предвижда в параграф 1:

„В границите на сферите на компетентност, поверени на Общността, настоящата директива се прилага към всички лица от публичния и частния сектор, включително публични органи, във връзка с[ъс]:

[...]

в) условия за наемане и условия на труд, включително условията за уволнение и заплащане;

[...]"

Директива 2006/54

7 Съображение 30 от Директива 2006/54 предвижда:

„Приемането на правила относно тежестта на доказване играе значителна роля при осигуряването на ефективно привеждане в изпълнение на принципа на равното третиране. Както Съдът е постановил, следва да бъде предвидена разпоредба за осигуряване на [пре]местване на тежестта на доказване [върху ответника] в prima facie случаи на дискриминация, с изключение на производства, при които съдът или друг компетентен национален орган е задължен да разследва фактите. Необходимо е обаче да бъде изяснено, че оценката на фактите, от които може да бъде предположено съществуването на пряка или непряка дискриминация, остава въпрос от компетенциите на съответния национален орган в съответствие с националното право или практика. Освен това държавите членки разполагат със свободата да въведат на всеки подходящ етап от производството доказателствени правила, които са по-благоприятни за ищеца“.

8 Член 1 от тази директива гласи:

„Целта на настоящата директива е да се осигури прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите.

За тази цел тя съдържа разпоредби за прилагане на принципа на равното третиране по отношение на:

[...]

б) условията на труда, включително заплащането;

в) професионалните социално-осигурителни схеми.

[...]“.

9 Съгласно член 2, параграф 1, буква б) от цитираната директива „непряка дискриминация“ е налице, когато привидно неутрална разпоредба, критерий или практика би поставила лица от един пол в по-неблагоприятно положение от лица от друг пол, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно обоснована от легитимна цел и средствата за постигането на тази цел са подходящи и необходими.

10 Член 4, първа алинея от същата директива има следния текст:

„За еднаква работа или работа, която е с равна стойност, се премахва всяка пряка или непряка дискриминация на основата на пола по отношение на всички аспекти и условия на възнаграждението“.

11 Съгласно член 5 от Директива 2006/54, който се съдържа в дял II от глава 2 („Равно третиране в професионалните социалноосигурителни схеми“):

„Без да се засяга член 4, не се допуска пряка или непряка дискриминация, основана на пола, в професионалните социално-осигурителни схеми, по-специално по отношение на:

[...]

в) изчисляването на обезщетенията, включително допълнителните обезщетения, дължими по отношение на съпруг/а или зависими лица, както и условията, регулиращи продължителността и запазването на правото на обезщетения“.

12 Член 7, параграф 1, буква а), подточка iii) от тази директива предвижда, че разпоредбите на глава 2 се прилагат към професионалните социалноосигурителни схеми, които осигуряват закрила срещу риска „старост“, включително при преждевременно пенсиониране.

Австрийското право

13 Член 1 от Sonderpensionenbegrenzungsgesetz (Закон за ограниченията на специалните пенсии, BGBl. I, 46/2014, наричан по-нататък „SpBegrG“) се състои от конституционни разпоредби, които внасят някои изменения в Bundesverfassungsgesetz über die Begrenzung von Bezügen öffentlicher Funktionäre (Федерален конституционен закон за ограниченията на възнагражденията на държавните служители, BGBl. I, 64/1997, наричан по-нататък „BezBegrBVG“). Член 1 по-специално включва в персоналния обхват на BezBegrBVG служителите и бившите служители на юридически лица, подлежащи на контрол от Rechnungshof (Сметна палата, Австрия). Последните включват частноправните предприятия, в които австрийското федерално правителство или различните провинции имат решаващо влияние.

14 Въпреки че като федерален закон SpBegrG не може да засегне пряко договорите на служителите на предприятията, подлежащи на контрол от Rechnungshof (Сметната палата), поради решаващото влияние, което имат провинциите върху тях, член 10, параграф 6 от BezBegrBVG оправомощава законодателя на дадена провинция да приема правила, сходни с предвидените на федерално равнище за служителите и бившите служители на юридически лица, в които тази провинция има решаващо участие.

- 15 Niederösterreichisches Landes- und Gemeindebezügegesetz (Закон на провинция Долна Австрия за възнагражденията в органите на провинцията и общините, наричан по-нататък „NÖ Landes- und GemeindebezügeG“), приет въз основа на SpBegrG, предвижда в член 24а („Ограничаване на пенсиите“):

„(1) Лицата, които имат право да получават пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание на ангажименти за плащане, поети от:

[...]

- б) правни субекти, които подлежат на контрол от Rechnungshof [Сметната палата] поради мажоритарно участие или фактически контрол [...] въз основа на финансови, икономически или организационни мерки на провинция Долна Австрия [...]

трябва да плащат вноска за пенсионно осигуряване за тази част, която надвишава размера на максималната месечна осигурителна основа съгласно член 45 [от Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (Общ закон за социалното осигуряване, BGBl. 189/1955], последно изменен с BGBl. I, 139/1997, и член 108, параграфи 1 и 3 от [този закон], последно изменен с BGBl. I, 35/2012. Това се отнася и за специалните плащания.

(2) Вноската за пенсионно осигуряване се удържа от организацията, която извършва плащането, и се заплаща на създадения съгласно законодателството на провинцията правен субект или предприятието, от което се получава пенсията за осигурителен стаж и възраст.

(3) Вноската за пенсионно осигуряване е в размер на: [...]“.

- 16 Член 711 („Коригиране на пенсиите за 2018 г.“) от Общия закон за социалното осигуряване (наричан по-нататък „ASVG“), въведен с Pensionsanpassungsgesetz 2018 (Законът от 2018 г. за коригиране на пенсиите, BGBl. I, 151/2017), гласи:

„(1) В отклонение от член 108h, параграф 1, първо изречение и параграф 2, пенсиите за календарната 2018 г. не се увеличават с корекционния коефициент, а както следва: общият пенсионен доход (параграф 2) се увеличава

1. ако не надвишава 1500 EUR на месец, с 2,2 %;
2. ако е от 1500 EUR до 2000 EUR на месец, с 33 EUR;
3. ако е от 2000 EUR до 3355 EUR на месец, с 1,6 %;
4. ако е от 3355 EUR до 4980 EUR на месец, той се увеличава с процент, линейно намаляващ между посочените стойности от 1,6 % до 0 %.

Ако общият пенсионен доход е над 4980 EUR на месец, няма увеличение.

(2) Общият пенсионен доход на лицето е сборът от всичките му пенсии от задължителното пенсионно осигуряване, на които то има право [...] За част от общия пенсионен доход се считат и всички обезщетения, обхванати от [SpBegrG], ако към 31 декември 2017 г. получателят на пенсията има право на такива.

[...]

(6) (Конституционна разпоредба) Корекцията за календарната 2018 г. на обезщетенията, които са обхванати от [SpVegrG], не може да надвишава увеличението съгласно параграф 1 в зависимост от общия пенсионен доход“.

17 Съгласно член 2 от Betriebspensionsgesetz (Закон за професионалната пенсия, BGBl. 282/1990):

„Ангажименти за плащане по смисъла на член 1, параграф 1 са задължения на работодателя, произтичащи от едностранни декларации, индивидуални споразумения или разпоредби на колективен трудов договор,

1. за плащане на вноски към пенсионен фонд [...] в полза на работника или служителя и неговите наследници; за плащане на премии за колективно професионално застраховане [...] в полза на работника или служителя и неговите наследници;
2. за извършване на директни плащания на работника или служителя и неговите наследници (директно определено обезщетение);
3. за плащане на премии по сключена в полза на работника или служителя и неговите наследници застраховка „Живот“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

18 Ищецът по главното производство е бивш служител на НК, листвано на фондовата борса акционерно дружество, в което провинция Долна Австрия притежава дял от около 51 %.

19 На 2 март 1992 г. ищецът по главното производство сключва с НК договор за професионална пенсия. Това споразумение съдържа „директно определено обезщетение“, което трябва да се поеме от НК, т.е. професионална пенсия, която е финансирана от създадени от този работодател резерви и която НК се задължава да изплаща директно на работника след края на трудовото правоотношение. Освен това е уговорена клауза за индексация, съгласно която всички пенсионни права ще се увеличават със същия процент като този, който ще се прилага — докато бъде получавана споменатата професионална пенсия — към заплатите на най-високата категория възнаграждения, както са предвидени в колективния трудов договор за служителите в австрийските предприятия от съответния сектор.

20 Ищецът по главното производство се пенсионира на 1 април 2010 г. Оттогава той получава на това основание различни пенсионни обезщетения. По-специално, считано от 17 декември 2010 г., НК му изплаща „директно определеното обезщетение“, предвидено в договора за професионална пенсия от 2 март 1992 г.

21 От 1 януари 2015 г. НК удържа част от тези суми като вноска за пенсионно осигуряване съгласно член 24а от NÖ Landes- und GemeindebezügeG.

22 На основание член 711 от ASVG НК не увеличава размера на професионалната пенсия на ищеца по главното производство за 2018 г., въпреки че пряко изплащаната част от тази пенсия е трябвало да се увеличи с 3 % съобразно индексацията на заплатите, предвидена за тази година в колективния трудов договор за служителите в австрийските предприятия от съответния сектор.

23 Ищецът по главното производство предявява пред запитващата юрисдикция, Landesgericht Wiener Neustadt (Окръжен съд Винер Нойщад, Австрия), иск срещу НК, с който, от една страна, оспорва посочените удържани суми и неувеличаването на професионалната му пенсия, и от друга, моли да бъдат установени бъдещите му права.

- 24 Що се отнася до приложното поле на правото на Съюза, и по-специално на Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54, запитващата юрисдикция счита, че член 24а от NÖ Landes- und GemeindebezügeG и член 711 от ASVG (наричани по-нататък общо „разглежданите национални разпоредби“) уреждат пряко реда и условията за определяне на размера на професионалната пенсия, на която ищецът по главното производство има право по силата на договора за професионална пенсия от 2 март 1992 г.
- 25 Запитващата юрисдикция подчертава, че разглежданите национални разпоредби визират лицата, които получават професионална пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, чийто размер е относително висок, от юридическо лице, което подлежи на контрол от Rechnungshof (Сметната палата), по-конкретно поради факта че мажоритарният акционер е провинция, която е приела съответни правила, съпоставими с предвидените на федерално равнище.
- 26 Тази юрисдикция посочва, че разглежданите национални разпоредби не засягат лицата, които не са достигнали определена възраст, тъй като споразуменията за отпускане на пенсия под формата на „директно определено обезщетение“ са престанали да се сключват в Австрия през около 2000 г. За сметка на това, тъй като този вид споразумения обикновено е сключван с лица, натрупали дълъг трудов стаж и достигнали определено ниво на отговорност в предприятието, което ги е наело, те понастоящем са достигнали известна възраст.
- 27 Запитващата юрисдикция отбелязва още че съгласно официалната австрийска статистика разглежданите национални разпоредби в повечето случаи засягат професионалната пенсия на мъжете.
- 28 Кolkото до целите на тези разпоредби, запитващата юрисдикция споменава две от тях, посочени в SpBegrG, а именно, от една страна, да се намалят възникналите дисбаланси във връзка с т.нар. „специални“ пенсии, и от друга, да се гарантира устойчивото финансиране на пенсионните обезщетения.
- 29 Освен това според запитващата юрисдикция разглежданите национални разпоредби са приети с ранг на конституционни разпоредби главно с цел да се ограничи възможността за оспорването им пред Verfassungsgerichtshof (Конституционен съд, Австрия).
- 30 При тези условия Landesgericht Wiener Neustadt (Окръжен съд Винер Нойщад) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

1. Попадат ли в приложното поле на [Директива 79/7/ЕИО] и/или на [Директива 2006/54] разпоредби на държава членка, ако в резултат от тях при изплащане на професионална пенсия от бившия работодател се удържат суми от значително по-голям брой мъже с право на професионална пенсия, отколкото от жени със същото право, като тези суми могат да бъдат свободно използвани от бившия работодател, и дискриминационни ли са такива разпоредби по смисъла на посочените директиви?
2. Попадат ли в приложното поле на [Директива 2000/78] разпоредби на държава членка, които дискриминират въз основа на възраст, защото възлагат финансовата тежест само върху възрастни лица, които имат право да получават професионална пенсия, уговорена под формата на „директно определено обезщетение“, докато лицата на по-млада възраст, сключили договори за професионална пенсия, не носят финансова тежест?
3. Приложими ли са разпоредбите на [Хартата], и по-специално правилата в членове 21 и 22 от Хартата за недопускане на дискриминация, към професионални пенсии, дори ако в обхвата на разпоредбите на държавите членки не попада дискриминация, забранена съгласно [Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54]?

4. Трябва ли член 20 и сл. от Хартата да се тълкуват в смисъл, че не допускат разпоредби на държава членка, които прилагат правото на Съюза по смисъла на член 51 от Хартата и дискриминират въз основа на пол, възраст, имотно състояние или други признаци, като например имуществени отношения, в които се намира понастоящем техният бивш работодател, лицата, които имат право да получават професионална пенсия въз основа на частноправно споразумение, спрямо други лица с право на професионална пенсия и забранява ли Хартата подобна дискриминация?
5. Пораждат ли дискриминация, основана на имотно състояние по смисъла на член 21 от Хартата, национални разпоредби, които определят финансови задължения към бившия работодател само за малка група от лица, които имат договорни права за получаване на професионална пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, ако тези разпоредби обхващат само лица с по-висока професионална пенсия?
6. Трябва ли член 17 от Хартата да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредби на държава членка, които предвиждат лишаване от собственост директно чрез закон и без обезщетение, в рамките на споразумение, сключено между два частноправни субекта за получаване на професионална пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, в тежест на бивш работник на предприятие, което е длъжно да осигури плащането на професионалната пенсия и няма икономически затруднения?
7. Представлява ли законоустановено задължение на бившия работодател на лице с право на професионална пенсия да не изплаща части от договореното възнаграждение (от договорената професионална пенсия) — като нарушение на договорната свобода — посегателство върху правото на собственост на работодателя?
8. Трябва ли член 47 от Хартата да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредби на държава членка, които лишават от собственост директно чрез закон и не предвиждат никаква друга възможност за оспорване на това действие, освен да се претендира обезщетение за вреди и връщане на удържаната сума от лицето, облагодетелствано от отнетата парична сума (бившият работодател и длъжник по пенсионния договор)?“.

По преюдициалните въпроси

По първата част от първия и втория въпрос

- 31 С първата част от първия и втория си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директиви 79/7, 2000/78 и 2006/54 трябва да се тълкуват в смисъл, че в приложното им поле попадат правни норми на държава членка, съгласно които, от една страна, част от размера на професионалната пенсия, която работодателят се е задължил със споразумение да изплаща пряко на бившия си работник, трябва да бъде удържан от този работодател при източника, и от друга, договорно уговорената индексация на размера на това обезщетение е лишена от ефект.
- 32 В тази насока най-напред следва да се припомни, че съгласно член 3, параграф 1, буква а) от Директива 79/7 тази директива се прилага само към законно установените схеми, които осигуряват закрила по-специално срещу риска „старост“ (вж. в този смисъл решение от 22 ноември 2012 г., Elbal Moreno, С-385/11, ЕУ:С:2012:746, т. 26 и цитираната съдебна практика).
- 33 Обезщетенията въз основа на пенсионна схема, която по същество зависи от някогашната работа на заинтересованото лице, обаче се свързват със заплащането, което получава това лице, и попадат в обхвата на член 157 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 5 ноември 2019 г.,

Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), С-192/18, ЕУ:С:2019:924, т. 59 и цитираната съдебна практика). Ето защо те представляват „заплащане“ по смисъла на член 3, параграф 1, буква в) от Директива 2000/78 (вж. в този смисъл решение от 15 януари 2019 г., Е.В., С-258/17, ЕУ:С:2019:17, т. 44 и 48).

- 34 Освен това от член 1, буква в) и член 5, буква в) от Директива 2006/54 следва, че тя се отнася до професионалните схеми за социална сигурност. Всъщност Съдът вече е постановил, че пенсионните схеми, при които пенсиите се изплащат на работника поради трудовото му правоотношение с публичния работодател, също попадат в материалния обхват на член 5 от Директива 2006/54 (вж. в този смисъл решение от 5 ноември 2019 г., Комисия/Полша (Независимост на общите съдилища), С-192/18, ЕУ:С:2019:924, т. 72 и 73).
- 35 Следователно пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, каквато ищещът по главното производство получава от бившия си работодател поради трудовото си правоотношение с него, попада в приложното поле не на Директива 79/7, а на Директиви 2000/78 и 2006/54.
- 36 На второ място, следва да се приеме за установено, че разглежданите национални разпоредби, съгласно които, от една страна, част от размера на професионалната пенсия, която работодателят се е задължил със споразумение да изплаща пряко на бившия си работник, трябва да бъде удържан от този работодател при източника, и от друга, договорно уговорената индексация на размера на това обезщетение е лишена от ефект, водят до намаляване на размера на пенсията, която това дружество се е задължило да изплаща на бившия си работник. Поради това те засягат условията на заплащане на този работник по смисъла на член 3, параграф 1, буква в) от Директива 2000/78 и професионалната социалноосигурителна схема по смисъла на член 5, буква в) от Директива 2006/54. Следователно тези директиви са приложими в случай като разглеждания по главното производство (вж. по аналогия решение от 16 юни 2016 г., Lesar, С-159/15, ЕУ:С:2016:451, т. 18 и цитираната съдебна практика).
- 37 Този извод не се поставя под въпрос от установената практика в решение от 2 юни 2016 г., С (С-122/15, ЕУ:С:2016:391), цитирано от австрийското правителство в писменото му становище, в точка 30 от което Съдът приема, че национална правна уредба относно допълнителен данък върху доходите от пенсии не попада в материалния обхват на Директива 2000/78.
- 38 Всъщност в точки 25 и 26 от цитираното решение Съдът изхожда от факта, че предмет на спора, по който е постановено това решение, са не редът или условията за определяне на размера на изплащаните на работника обезщетения на основание трудовото му правоотношение с неговия бивш работодател, а ставката на данъка върху доходите от пенсии, тъй като това облагане, което произтича пряко и изключително от националното данъчно законодателство, е външно за трудовото правоотношение и оттук за определянето на „заплащането“ по смисъла на споменатата директива и на член 157, параграф 2 ДФЕС.
- 39 Ето защо на първата част от първия и втория въпрос следва да се отговори, че Директиви 2000/78 и 2006/54 трябва да се тълкуват в смисъл, че в приложното им поле попадат правни норми на държава членка, съгласно които, от една страна, част от размера на професионалната пенсия, която работодателят се е задължил със споразумение да изплаща пряко на бившия си работник, трябва да бъде удържан от този работодател при източника, и от друга, договорно уговорената индексация на размера на това обезщетение е лишена от ефект.

По втората част от първия преюдициален въпрос

- 40 С втората част от първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2006/54 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия, когато същата правна уредба засяга много повече получатели от мъжки пол, отколкото от женски пол.
- 41 Съгласно член 5, буква в) от Директива 2006/54 не се допуска пряка или непряка дискриминация, основана на пола, при изчисляването на обезщетенията в професионалните социалноосигурителни схеми, които в съответствие с член 7, параграф 1, буква а), подточка iii) от тази директива осигуряват закрила по-специално срещу риска „старост“.
- 42 Най-напред следва да се констатира, че национални разпоредби като разглежданите по главното производство не водят до пряка дискриминация, защото се прилагат без разлика към работниците от мъжки и от женски пол.
- 43 Колкото до въпроса дали такава национална правна уредба води до непряка дискриминация, за целите на Директива 2006/54 последната е определена в член 2, параграф 1, буква б) от нея като положение, при което привидно неутрална разпоредба, критерий или практика би поставила лица от един пол в по-неблагоприятно положение от лица от друг пол, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно обоснована от легитимна цел и средствата за постигането на тази цел са подходящи и необходими.
- 44 В тази насока, на първо място, от акта за преюдициално запитване е видно, че лицата, поставени в по-неблагоприятно положение от разглежданите национални разпоредби, са бившите служители на контролирани от държавата предприятия, които получават пенсия под формата на „директно определено обезщетение“ в размер над определени прагове. Всъщност, от една страна, член 24а от NÖ Landes- und GemeindebezügeG предвижда плащането на вноски за пенсионно осигуряване за частта от това обезщетение, която надвишава размера на максималната месечна осигурителна основа съгласно ASVG. В заседанието пред Съда австрийското правителство посочи, че за 2020 г. тази месечна сума е 5370 EUR бруто. От друга страна, съгласно член 711, параграф 6 от ASVG за 2018 г. не може да се извърши никакво увеличение на обезщетение по SpBegrG, като разглежданото по главното производство „директно определено обезщетение“, ако съвкупният размер на всички пенсии на заинтересованото лице е над 4 980 EUR месечно.
- 45 За целите на член 2, параграф 1, буква б) от Директива 2006/54 положението на лицата, до които се отнасят разглежданите национални разпоредби, не може да се сравнява с това на бившите работници на предприятия, неконтролирани от държавата, или с това на лицата, които получават професионална пенсия под форма, различна от „директно определено обезщетение“, като плащания от пенсионен фонд или от застраховка „живот“. Всъщност, за разлика от пенсиите, изплащани на двете горепосочени категории лица, федералната държава или съответната провинция контролира работодателите на работниците, получаващи пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, и средствата, предназначени за пенсиите на тези работници.
- 46 Както отбелязва генералният адвокат в точка 55 от заключението си, положенията, които трябва да се сравнят — сред лицата, получаващи пенсия под формата на „директно определено обезщетение“ от контролирано от държавата предприятие — са, от една страна, на лицата, които са засегнати от разглежданите национални разпоредби поради размера на това обезщетение, и от друга, на лицата, които не са.

- 47 Оттук следва, че за привидно неутрален критерий по смисъла на член 2, параграф 1, буква б) от Директива 2006/54, който води до разлика в третирането поради прилагането на разглежданите национални разпоредби, трябва да се счита определеният с тези разпоредби размер на обезщетенията, тъй като само получателите на пенсии, чийто размер е над определени прагове, са поставени в по-неблагоприятно положение от тези разпоредби.
- 48 Що се отнася, на второ място, до въпроса дали тази разлика в третирането поставя в по-неблагоприятно положение особено лицата от единия пол спрямо лицата от другия пол, запитващата юрисдикция отбелязва само че според официалната австрийска статистика разглежданите национални разпоредби засягат предимно мъжете.
- 49 В тази насока Съдът е постановил, че такова особено по-неблагоприятно положение би могло да се приеме за налично, по-специално ако се докаже, че дадена национална уредба засяга неблагоприятно много по-голям брой лица от единия, отколкото от другия пол (решение от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, т. 45 и цитираната съдебна практика).
- 50 Както следва и от съображение 30 от Директива 2006/54, оценката на фактите, от които може да бъде предположено съществуването на непряка дискриминация, е от компетентността на националната юрисдикция, в съответствие с националното право или практика, което/която може да предвижда по-специално непряката дискриминация да се доказва с всички средства, включително въз основа на статистически данни (решение от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, т. 46 и цитираната съдебна практика).
- 51 Ето защо националната юрисдикция следва да прецени доколко представените пред нея статистически данни са надеждни и дали могат да бъдат взети предвид, т.е. дали по-специално не са израз на съвсем случайни или конюнктурни събития и дали са достатъчно значими (вж. в този смисъл решение от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, т. 48 и цитираната съдебна практика).
- 52 По отношение на статистическите данни Съдът е постановил също, от една страна, че запитващата юрисдикция трябва да вземе предвид всички работещи, спрямо които се прилага националната правна уредба, от която произтича различното третиране, и от друга страна, че най-добрият метод за сравняване е като при групата на работниците от мъжки пол, спрямо които се прилага тази правна уредба, и същата по размер група на работниците от женски пол, спрямо които се прилага същата правна уредба, се сравни каква част от работниците във всяка от тези групи са и не са засегнати от твърдяното различно третиране (вж. в този смисъл решения от 6 декември 2007 г., Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, т. 40 и 41 и от 3 октомври 2019 г., Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, т. 47).
- 53 В случая от преюдициалното запитване личи, че в приложното поле на разглежданите национални разпоредби попадат бившите работници на подлежащ на контрол от Rechnungshof (Сметната палата) правен субект, които получават професионална пенсия под формата на „директно определено обезщетение“.
- 54 Ето защо, както отбелязва генералният адвокат в точки 65—67 от заключението си, в случай че от наличните статистически данни всъщност се вижда, че процентът бивши работници, размерът на чиято професионална пенсия е бил засегнат от разглежданите национални разпоредби, е значително по-висок сред бившите работници от мъжки пол, спрямо които се прилагат тези разпоредби, отколкото сред бившите работници от женски пол, спрямо които се прилагат същите разпоредби, би следвало да се приеме, че такова положение представлява непряка дискриминация, основана на пола, която е в разрез с член 5, буква в) от Директива

2006/54, освен ако тези разпоредби са оправдани от обективни фактори, които не са свързани с каквато и да било дискриминация, основана на пола (вж. по аналогия решение от 6 декември 2007 г., Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, т. 42).

- 55 На трето място, всъщност ако с оглед на съображенията, изложени в точки 53 и 54 от настоящото решение, запитващата юрисдикция приеме, че разглежданите национални разпоредби са в основата на разлика в третирането, която може да представлява непряка дискриминация, основана на пола, тази юрисдикция би следвало да провери доколко подобна разлика в третирането все пак може да бъде оправдана от обективни фактори, които не са свързани с каквато и да било дискриминация, основана на пола, както следва от член 2, параграф 1, буква б) от Директива 2006/54.
- 56 В съответствие с практиката на Съда, това е така в частност ако избраните средства отговарят на законосъобразна цел на социалната политика, могат да постигнат преследваната със съответната правна уредба цел и с оглед на това са необходими, като те могат да бъдат считани за годни да гарантират реализирането на посочената цел само ако действително отговарят на грижата за постигането ѝ и се прилагат последователно и систематично (вж. в този смисъл решение от 17 юли 2014 г., Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, т. 53 и 54 и цитираната съдебна практика).
- 57 Освен това Съдът е постановил, че когато избират подходящите мерки за осъществяването на целите на своята социална политика и политиката на заетост, държавите членки разполагат с широка възможност за преценка (решения от 6 април 2000 г., Jørgensen, C-226/98, EU:C:2000:191, т. 41 и от 20 октомври 2011 г., Brachner, C-123/10, EU:C:2011:675, т. 73 и цитираната съдебна практика).
- 58 Пак от практиката на Съда следва, че действително в крайна сметка националният съд е единствено компетентен да прецени фактите и да тълкува националното законодателство, да определи дали и в каква степен разглежданата законова разпоредба е оправдана от такъв обективен фактор, но Съдът, от който в рамките на преюдициалното производство се изисква да предостави полезни отговори на този национален съд, е компетентен да даде указания, изведени от преписката по главното производство, както и от предоставените пред него писмени и устни становища, така че да позволи на националния съд да се произнесе (решение от 17 юли 2014 г., Leone, C-173/13, EU:C:2014:2090, т. 56 и цитираната съдебна практика).
- 59 В настоящия случай от преюдициалното запитване следва, че SpBegrG, с който разглежданите национални разпоредби са тясно свързани, преследва две цели, а именно, от една страна, да намали възникналите дисбаланси във връзка с т.нар. „специални“ пенсии, които, както отбеляза австрийското правителство в писменото си становище, са „допълнителни пенсии извън обичайните пенсионни схеми“, и от друга — да гарантира устойчивото финансиране на пенсиите. Австрийското правителство потвърди тези цели в писменото си становище, като уточни, че разглежданите национални разпоредби целят по-конкретно да компенсират дисбалансите при отпускането на пенсии, финансирани в крайна сметка от държавата. Това правителство посочи също, че тези пенсии са тежко финансово бреме за съответните предприятия, което би могло да има косвено отражение върху държавния бюджет, по-специално поради намаленото разпределение на дивиденди.
- 60 В тази насока Съдът вече е постановил, че бюджетни съображения не могат да оправдаят дискриминацията на някой от половете (решение от 23 октомври 2003 г., Schönheit и Becker, C-4/02 и C-5/02, EU:C:2003:583, т. 85 и цитираната съдебна практика).

- 61 За сметка на това, предвид широката свобода на преценка, която имат държавите членки, целите да се гарантира устойчивото финансиране на пенсиите и да се намали разликата между размерите на финансираните от държавата пенсии, могат да се считат за законосъобразни цели на социалната политика, които нямат нищо общо с каквато и да било дискриминация, основана на пола.
- 62 В настоящия случай, и без да се засягат проверките, които запитващата юрисдикция следва да направи в тази насока, от представената на Съда преписка е видно, че националните разпоредби могат да имат такива цели. От една страна, и удържането на част от подлежащото на плащане обезщетение, и неувеличаването на размера на същото могат да направят възможно натрупването на резерви за бъдещите задължения за плащане. Наистина, както подчертаха ищецът по главното производство и НК в заседанието пред Съда, в тази насока така спестените суми по принцип могат да бъдат използвани за всякакви цели на съответните предприятия, но все пак — без да се засягат същите проверки — в случай на мажоритарно участие държавата има достатъчно влияние върху предприятието, за да осигури адекватното финансиране от негова страна на разглежданите пенсии.
- 63 От друга страна, тъй като се отнасят само до обезщетенията в размер над определен праг, тези разпоредби доближават последните до нивото на по-ниските пенсии.
- 64 В допълнение, цитираните разпоредби — без да се засяга проверката, която трябва направи запитващата юрисдикция — са прилагани последователно и систематично, тъй като важат за всички пенсии, които са отпуснати под формата на „директно определено обезщетение“ от институциите и предприятията, пряко или косвено подлежащи на контрол от страна на държавата, и за които резервите, създадени чрез удържани или неотпуснати суми, следователно са на разположение за финансирането на бъдещите пенсионни задължения.
- 65 Изглежда, посочените национални разпоредби не водят до мерки, които надхвърлят необходимото за постигането на посочените цели, по-специално защото отчитат контрибутивния капацитет на съответните лица, доколкото и удържаните по силата на член 24а от NÖ Landes- und GemeindebezügeG суми, и предвидените в член 711 от ASVG ограничения за увеличаване на пенсиите варират според размера на отпуснатите обезщетения.
- 66 В допълнение, що се отнася в частност до целта да се гарантира устойчивото финансиране на пенсиите, фактът, че определено предприятие като НК може да е създадо достатъчно резерви за тази цел, сам по себе си няма как да постави под въпрос необходимостта от разглежданите национални разпоредби, защото — както отбелязва Европейската комисия в писменото си становище — тези разпоредби визират всички предприятия, в които федералната държава и провинция Долна Австрия имат мажоритарно участие.
- 67 С оглед на предходните съображения на втората част от първия въпрос следва да се отговори, че член 5, буква в) и член 7, буква а), подточка iii) от Директива 2006/54 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия, дори ако процентът бивши работници, размерът на професионалната пенсия на които е бил засегнат от споменатата правна уредба, е значително по-висок при бившите работници от мъжки пол, спрямо които се прилага тази правна уредба, отколкото при бившите работници от женски пол, спрямо които се прилага същата правна уредба, стига тези последици да са оправдани от обективни фактори, които не са свързани с каквато и да било дискриминация, основана на пола — което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция.

По втората част от втория въпрос

- 68 С втората част от втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2000/78 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия, когато посочената правна уредба засяга само получателите, които са над определена възраст.
- 69 Съгласно член 1 и член 2, параграф 1 и параграф 2, буква б) от Директива 2000/78 е забранена всяка непряка дискриминация, основана в частност на възрастта. Непряка дискриминация е налице, когато видимо неутрална разпоредба, критерий или практика биха поставили лицата на определена възраст в неблагоприятно положение в сравнение с други лица, освен ако тази разпоредба, критерий или практика са обективно оправдани от законна цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими (решение от 7 февруари 2019 г., *Escribano Vindel*, С-49/18, ЕУ:С:2019:106, т. 41 и 42).
- 70 Според запитващата юрисдикция евентуалното наличие на непряка дискриминация, основана на възрастта, се дължи на факта, че след 2000 г. в Австрия не е сключван никакъв договор за пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, така че единствено лицата, навършили определена възраст, са засегнати от разглежданите национални разпоредби, а договорите за професионална пенсия за другите лица са сключвани или по модела на пенсионните фондове, или по застрахователен модел.
- 71 Както следва от точки 45, 49 и 52 от настоящото решение, обаче наличието на основана на възрастта непряка дискриминация, по подобие на непряката дискриминация, основана на пола, може да се констатира само в случай че е доказано, че национална правна уредба засяга отрицателно, и то неоправдано, значително по-голям брой лица на дадена възраст в сравнение с други лица. За целта следва да се вземат предвид всички работници, към които се прилага националната правна уредба, от която произтича разликата в третирането.
- 72 Следователно, за да се установи наличието на непряка дискриминация, основана на възраст, поставените в по-неблагоприятно положение от разглежданите национални разпоредби лица не могат да се сравняват с лица, които не попадат в приложното поле на тези разпоредби, като например лицата, сключили договор за пенсия по модела на пенсионните фондове или по застрахователен модел.
- 73 В допълнение, както припомня генералният адвокат в точка 89 от заключението си, сам по себе си фактът, че спрямо лицата, ненавършили определена възраст, е приложена нова правна уредба, няма как да води до непряка дискриминация, основана на възраст, в ущърб на другите лица, спрямо които се прилага старата правна уредба (вж. в този смисъл решение от 14 февруари 2019 г., *Horgan и Keegan*, С-154/18, ЕУ:С:2019:113, т. 28).
- 74 Освен това се налага изводът, че запитващата юрисдикция не е дала сведения в смисъл, че сред лицата, спрямо които се прилагат разглежданите национални разпоредби, т.е. получателите на пенсия, изплащана от контролирано от държавата предприятие под формата на „директно определено обезщетение“, значително по-голяма част от лицата, навършили определена възраст, са поставени в по-неблагоприятно положение от тези разпоредби.
- 75 Ето защо на втората част от втория въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 1 и параграф 2, буква б) от Директива 2000/78 трябва да се тълкува в смисъл, че не е в разрез с правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано

от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия, по единственото съображение че посочената правна уредба засяга само получателите, които са над определена възраст.

По въпроси от трети до седми

- 76 С въпроси от трети до седми, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 16, 17, 20 и 21 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия.
- 77 В тази насока следва да се припомни, че приложното поле на Хартата е определено в член 51, параграф 1 от нея, съгласно който — що се отнася до действията на държавите членки — разпоредбите на Хартата се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза.
- 78 Необходимо е да се припомни също че гарантираните от Хартата основни права трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, и следователно трябва да се зачитат по-конкретно когато национална правна уредба попада в приложното поле на това право (решение от 21 май 2019 г., Комисия/Унгария (Права на ползване на земеделски земи), C-235/17, EU:C:2019:432, т. 63 и цитираната съдебна практика).
- 79 Изисква се обаче правото на Съюза в съответната материя да възлага конкретни задължения на държавите членки във връзка с разглежданото по главното производство положение (вж. в този смисъл решение от 10 юли 2014 г., Julián Hernández и др., C-198/13, EU:C:2014:2055, т. 35).
- 80 Както следва от точки 40—67 от настоящото решение, в настоящия случай обаче разглежданите национални разпоредби могат да доведат до разлика в третирането, която — ако липсва обосновка — би представлявала непряка дискриминация, забранена с Директива 2006/54. Следователно, както отбелязва генералният адвокат в точка 98 от заключението си, спрямо тях се прилага конкретна уредба от правото на Съюза, доколкото при определянето и изчисляването на обезщетенията в професионалните социалноосигурителни схеми не бива да се допуска дискриминация, която нарушава тази директива и Директива 2000/78.
- 81 Оттук следва, че разглежданите национални разпоредби представляват прилагане на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, така че трябва да зачитат основните права, гарантирани с нея.
- 82 В тази насока, на първо място, член 20 от Хартата прогласява принципа на равенство на всички хора пред закона. Съгласно член 21, параграф 1 от Хартата е забранена всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, възраст или имотно състояние.
- 83 Що се отнася по-специално до дискриминацията, основана на възраст, от практиката на Съда следва, че когато приемат мерки, попадащи в приложното поле на Директива 2000/78, която конкретизира принципа на недопускане на дискриминация въз основа на възраст в областта на заетостта и професиите, държавите членки трябва да действат съобразно тази директива (решение от 21 януари 2015 г., Felber, C-529/13, EU:C:2015:20, т. 16 и цитираната съдебна

практика). Също така, когато приемат мерки, попадащи в приложното поле на Директива 2006/54, която конкретизира в посочената област принципа на недопускане на дискриминация, основана на пола, държавите членки трябва да действат съобразно последната директива.

- 84 При това положение въпросите на запитващата юрисдикция относно наличието на дискриминация, основана на възрастта и на пола, трябва да бъдат разгледани — както се постъпи при отговорите на първия и втория въпрос — с оглед единствено съответно на Директиви 2000/78 и 2006/54 (вж. в този смисъл решение от 13 ноември 2014 г., *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, т. 25).
- 85 Колкото до наличието на дискриминация, основана на имотно състояние, ако се предположи, че може да бъде доказано, че откритата в точка 46 от настоящото решение разлика в третирането — а именно че разглежданите национални разпоредби засягат единствено пенсиите над определен праг — поставя в по-неблагоприятно положение особено лицата, които имат определено имущество, в настоящия случай такова положение може да бъде обосновано по съображенията, изложени в точки 61—66 от настоящото решение, без да се засягат проверките, които трябва да бъдат направени от запитващата юрисдикция. В този смисъл посочените разпоредби не нарушават член 20 и член 21, параграф 1 от Хартата в тази насока.
- 86 На второ място, по отношение на член 16 от Хартата следва да се припомни, че свободата на договаряне, визирана със седмия преюдициален въпрос, попада в обхвата на свободата на стопанска инициатива, гарантирана в същата разпоредба (вж. в този смисъл решение от 22 януари 2013 г., *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, т. 42). Както отбелязва генералният адвокат в точка 110 от заключението си, тази свобода включва свободата да се определя или договаря цената на дадена престация.
- 87 Ето защо разпоредби като разглежданите национални разпоредби представляват ограничение на свободата на договаряне, доколкото задължават съответните предприятия да изплащат на бившите си служители пенсия под формата на „директно определено обезщетение“, чийто размер е по-нисък от уговорения в договор.
- 88 Свободата на стопанска инициатива обаче не е абсолютна, а трябва да се разглежда във връзка с нейната функция в обществото и следователно може да бъде предмет на мерки за намеса на публичната власт, с които се въвеждат, в общ интерес, ограничения за упражняването на стопанската дейност. Освен това съгласно член 52, параграф 1 от Хартата всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от Хартата, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи, и — при спазване на принципа на пропорционалност — ограничения могат да бъдат налагани само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Европейския съюз цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора (вж. в този смисъл решение от 4 май 2016 г., *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, т. 157—160).
- 89 В тази насока се налага изводът, че споменатото в точка 87 от настоящото решение ограничение на свободата на договаряне е предвидено в закон и зачита основното съдържание на тази свобода, защото води до лишаване от много малка част от размера на изплащаните професионални пенсии, договорени и съгласувани между съответното предприятие и работниците му. Освен това, без да се засяга проверката, която трябва да направи запитващата юрисдикция, това лишаване отговаря на цели от общ интерес, каквито са устойчивото финансиране на финансираните от държавата пенсии и намаляването на разликата между размера на посочените пенсии. Накрая, както следва от точки 61—66 от настоящото решение, трябва да се приеме, че споменатото ограничение зачита принципа на пропорционалност, така че то не е в разрез с член 16 от Хартата.

- 90 На трето място, що се отнася до член 17, параграф 1 от Хартата, който прогласява правото на собственост, следва да се припомни, че предоставената с тази разпоредба закрила се отнася до права с имуществена стойност, от които от гледна точка на правния ред възниква едно стабилно правно положение, позволяващо самостоятелно упражняване на тези права от и в полза на техния носител (вж. в този смисъл решение от 22 януари 2013 г., *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, т. 34).
- 91 Следва да се приеме, че сключването на договор за професионална пенсия поражда имуществен интерес за получателя на тази пенсия. Освен това удържането от съответното предприятие на част от уговорената в договора сума и неприлагането на договорно уговорената индексация засягат този имуществен интерес. Гарантираното с член 17, параграф 1 от Хартата право обаче не е абсолютно, така че не може да се тълкува в смисъл, че предоставя право на пенсия в определен размер (вж. в този смисъл решение от 13 юни 2017 г., *Florescu и др.*, C-258/14, EU:C:2017:448, т. 50 и 51).
- 92 Видно от точка 88 от настоящото решение обаче, всяко ограничаване на правото на собственост трябва да бъде предвидено в закон, да зачита основното съдържание на това право и — при спазване на принципа на пропорционалност — да е необходимо и действително да отговаря на признати от Съюза цели от общ интерес. Ограниченията на правата на разглежданата по главното производство пенсия всъщност са предвидени в закон. В допълнение, те ограничават само част от общия размер на съответните пенсии под формата на „директно определено обезщетение“, така че няма как да се смята, че те засягат основното съдържание на посочените права. Освен това — без да се засяга проверката, която трябва да направи запитващата юрисдикция — тези ограничения, изглежда, са необходими и действително отговарят на цели от общ интерес, каквито са устойчивото финансиране на финансираните от държавата пенсии и намаляването на разликата между размера на посочените пенсии.
- 93 С оглед на изложеното дотук на въпроси от трети до седми следва да се отговори, че членове 16, 17, 20 и 21 от Хартата трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някои от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия.

По осмия въпрос

- 94 С осмия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска държава членка да не предвиди в правната си система самостоятелен способ за правна защита, чиято основна цел е да се провери съответствието с правото на Съюза на национални разпоредби, които привеждат в действие това право.
- 95 От акта за преюдициално запитване е видно, че разглежданите национални разпоредби са тясно свързани с член 1 от *SpBegrG* или са приети в пряко продължение на този закон. Тя посочва, че доколкото последният се състои от конституционни разпоредби, възможностите за оспорване на разглежданите национални разпоредби по съдебен ред пред *Verfassungsgerichtshof* (Конституционния съд) са ограничени, така че последните разпоредби могат да бъдат оспорени само инцидентно, с предявяването на частноправен иск срещу съдоговорителя по договора за професионална пенсия.

- 96 Съдът обаче е постановил, че принципът на ефективна съдебна защита, гарантиран с член 47 от Хартата, сам по себе си не изисква съществуването на самостоятелно правно средство за защита, което да има за основен предмет оспорване на съответствието на национални разпоредби с правните норми на Съюза, стига да съществуват един или няколко способа за правна защита, които дават възможност инцидентно да се осигури зачитането на правата, които правните субекти черпят от правото на Съюза (решение от 21 ноември 2019 г., *Deutsche Lufthansa*, C-379/18, EU:C:2019:1000, т. 61 и цитираната съдебна практика).
- 97 Тъй като запитващата юрисдикция посочва, че разглежданите национални разпоредби могат да бъдат инцидентно оспорени, няма как да се установи наличие на нарушение на принципа на ефективна съдебна защита поради липса на самостоятелно правно средство за защита.
- 98 Ето защо на осмия въпрос следва да се отговори, че член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държава членка да не предвиди в правната си система самостоятелен способ за правна защита, чиято основна цел е да се провери съответствието с правото на Съюза на национални разпоредби, които привеждат в действие това право, стига да съществува възможност за такава инцидентна проверка.

По съдебните разноски

- 99 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите и Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 година за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите трябва да се тълкуват в смисъл, че в приложното им поле попадат правни норми на държава членка, съгласно които, от една страна, част от размера на професионалната пенсия, която работодателят се е задължил със споразумение да изплаща пряко на бившия си работник, трябва да бъде удържан от този работодател при източника, и от друга, договорно уговорената индексация на размера на това обезщетение е лишена от ефект.
- 2) Член 5, буква в) и член 7, буква а), подточка iii) от Директива 2006/54 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия, дори ако процентът бивши работници, размерът на професионалната пенсия на които е бил засегнат от споменатата правна уредба, е значително по-висок при бившите работници от мъжки пол, спрямо които се прилага тази правна уредба, отколкото при бившите работници от женски пол, спрямо които се прилага същата правна уредба, стига тези последици да са оправдани от обективни фактори, които не са свързани с каквато и да било дискриминация, основана на пола — което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция.

- 3) Член 2, параграф 1 и параграф 2, буква б) от Директива 2000/78 трябва да се тълкува в смисъл, че не е в разрез с правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия, по единственото съображение че посочената правна уредба засяга само получателите, които са над определена възраст.
- 4) Членове 16, 17, 20 и 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат правна уредба на държава членка, съгласно която получателите на пенсия, която контролирано от държавата предприятие се е задължило със споразумение да им изплаща пряко и която надвишава някои определени в тази правна уредба прагове, са лишени, от една страна, от удържаната сума върху частта на тази пенсия, надхвърляща някой от тези прагове, и от друга, от договорно уговорената индексация на посочената пенсия.
- 5) Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държава членка да не предвиди в правната си система самостоятелен способ за правна защита, чиято основна цел е да се провери съответствието с правото на Съюза на национални разпоредби, които привеждат в действие това право, стига да съществува възможност за такава инцидентна проверка.

Подписи